

*Lluny*⁶. Caryl Churchill

Pastora Villalón

Lluny, una realitat llunyana? Una realitat fragmentada? Fragments de realitat?

A *Lluny*, la *història* se serveix en tres fragments. Tres fragments amb tres microhistòries. Però ja no entenem la *història* com el desenvolupament d'una faula completa, perquè se'ns presenta sense inici ni

⁶ Disponible en català, mec., a la Sala Beckett. Traducció de Jordi Prat i Coll.

acabament explícits. Al primer acte, podem reconstruir l'acció gràcies a un mecanisme d'intriga que avança en funció de dues lògiques diferents: la veritat i la mentida. Joan, la noia, no pot dormir i explica a la seva tia, Harpper, que ha vist un succés estrany protagonitzat pel seu oncle. I la tia va rectificat la veritat en funció de la seva necessitat d'ocultar el fet i de les preguntes de la noia. Al segon acte, la història és fragmentada per la successió de dies, l'un rere l'altre. Joan, ara una dona, comença a treballar en una fàbrica de barrets, on coneixerà Todd, que té com a preocupació bàsica la corrupció laboral. Durant aquest acte, tots dos elaboren uns barrets per a la desfilar dels condemnats a mort. La reconstrucció de la història per part del receptor té una correspondència a l'interior de l'escena en un joc d'inventiva per part dels personatges. Per tant, podríem dir que en aquest acte també hi ha dues lògiques: la invenció com a acte de creació de veritats possibles (procés traslladable als processos de recepció) i la realitat mateixa de la situació. Al tercer acte, el sentit aparent de la narració acaba desembocant en un «sensesentit» semàntic. S'hi fa referència des d'una guerra amb les vespes fins a una guerra universal. Reapareix l'espai del primer acte, però els mecanismes expressius ens són més allunyats encara. L'última rèplica de JOAN és absolutament enigmàtica. L'intent de narració està minat d'anelles deixades anar que no enllacen els fets sinó el text, les paraules, les frases, les metàfores... Un recurs dramàtic per expressar aquest món cada cop més intel·ligible.

Així, l'estructura *formal* del text és explícitament fragmentada en tres actes: el primer i el tercer en una sola peça i el segon, que es desenvolupa en sis escenes. La divisió en actes dona una certa coherència a la unitat de lloc i espai en cadascun d'ells. Allò que determina la fragmentació, però, és la desconexió o no-successió de l'acció dramàtica entre els actes. L'estructura en tres parts, per tant, conforma bàsicament una *estructura temporal* lògica: el temps és lineal. Lineal en sentit de progressió vers un futur. I, amb tot, és una progressió del temps podríem

dir-ne estàtica, ja que l'acció en cada acte no progressarà en cap sentit. L'autora converteix així cada part en una petita presentació interrompuda de diversos moments del futur d'uns personatges introduïts gradualment. El primer salt temporal es produeix des d'un fragment d'un present triat fins a un dia uns anys més tard. En aquest segon acte, el temps és presentat en sis dies consecutius, la qual cosa dona un ritme més fragmentat. L'últim salt, de nou uns anys més tard, es produeix en el pas al tercer acte. Conclusió: a *Lluny* allò que connecta bàsicament tots aquests fragments interromputs és simplement la presència dels mateixos personatges. Es presenten fragments de la seva vida? Potser el temps només és una excusa dramàtica per servir un miratge d'unitat: que hi ha una *història* possible per restituir. El receptor ha de fer present allò absent. Ha d'extraviar-se per retrobar-se més tard sense haver perdut l'interès. I per això Caryl Churchill ens fa perdre agafats de la seva mà. Ens enganxa amb el misteri del primer acte, amb un sucós mecanisme d'intriga, per deixar-nos després en un altre lloc, al segon acte, desorientats, immersos en un «res no passa» i on l'activitat mecànica dels personatges (que es ven com a activitat artística) acapara tot el pes de l'acció. Després d'aquesta primera ensopegada entre actes, l'autora ens torna a proporcionar la nostra dosi d'interès al tercer, però ara amb un misteri que es desintegra en l'absurd (i que, amb tot, té la capacitat de garantir la necessitat de seguir escoltant per més que no acabem d'«entendre»). Els canvis d'orientació, doncs, no fan sinó assenyalar un camí, encara que el camí no dugui enlloc, o a cap lloc gaire concret. El receptor ha d'omplir els buits que l'autora ens deixa. Ha de posar les pedres que falten per passar a l'altra riba, però tot depèn de l'autor, que et vulgui fer travessar o que s'estimi més deixar-te al mig del riu, i dependrà del receptor de gaudir o no de la mullena, o potser preferirà tornar enrere seguint les pròpies passes.

Fragmentació i coresponsabilització creativa estan estretament lligades. Tot per comprendre millor un món encaminat indefectiblement cap a la destrucció.